3.10.2022

Valtionhallinnon kehittämisosasto
Lainsäädäntöneuvos Elina Isoksela

Valtiovarainministeriön vastine hallituksen esitystä 73/2022 koskeviin asiantuntijalausuntoihin hallintovaliokunnassa

Valtiovarainministeriö esittää kunnioittaen vastineenaan asiantuntijalausuntoihin koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laeiksi valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetun lain ja julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain 2 §:n (HE 73/2022 vp):

Yleiset huomiot

Hallintovaliokunnassa kuullut asiantuntijat ovat yksimielisesti kannattaneet esitystä yleisellä tasolla. Asiantuntijalausunnoissa on viitattu käyntiasioinnin määrän vähäisyyteen ja viranomaisten toiminnan kustannustehokkaan järjestämisen tarpeeseen. Asiantuntijalausunnoissa on lisäksi korostettu käyntiasiointimahdollisuuksien turvaamisen tärkeyttä hallinnossa asioivien kannalta ja erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien asiakasryhmien yhdenvertaisuuden ja muiden oikeuksien toteutumisen kannalta. (Suomen Kuntaliitto, Vammaisfoormi ry.) Esityksessä erityisen myönteisenä on nähty aukiolon asiakastarpeiden mukainen järjestäminen ja muun muassa se, että viranomainen voi itse osoittaa ne asiointipaikat, jotka ovat auki asiointia varten ajanvarauksetta. On kiistatonta, että voimassa oleva valtion virastojen aukioloasetus on toimintaympäristöönsä nähden vanhentunut, eikä sen säädöstaso ole perustuslain mukainen.

Oikeusministeriö tuo asiantuntijalausunnossaan esille ehdotetun sääntelyn päällekkäisyyden voimassa olevan hallinnon yleissääntelyn kanssa. Soveltamisalaltaan päällekkäisiä ja samansuuntaisia säännöksiä nyt ehdotetun sääntelyn kanssa ovat erityisesti hallintolain (434/2003) hyvää hallintoa koskevat säännökset ja 7 §:ssä tarkoitettu palveluperiaate sekä palvelun asianmukaisuuden vaatimus samoin kuin viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 20 §:ssä tarkoitettu viranomaisen velvollisuus tuottaa ja jakaa tietoa. Oikeusministeriön mukaan ehdotetun mukaista sääntelyä voidaan

kuitenkin pitää soveltamiskäytännön yhtenäisyyden vuoksi perusteltuna ja hyvää hallintoa edistävänä.

Työ- ja elinkeinoministeriö esittää asiantuntijalausunnossaan, että sääntely voisi perustua digitaalisen palvelun tarjoamisen ensisijaisuuteen. Henkilökohtaista asiointia tarjottaisiin poikkeuksena digitaalisen palvelun pääsäännöstä tai silloin, kun se olisi hallinnon asiakkaan oikeusturvan ja hallinnon palvelujen saatavuuden kannalta välttämätöntä.

Oikeusministeriö kiinnittää asiantuntijalausunnossaan huomiota ehdotettuun valtioneuvoston asetuksenantovaltuuteen ja siihen, että ehdotetut aukioloaikaa koskevat säännökset saisivat sisältönsä merkittävissä määrin asetuksesta. Tämän johdosta oikeusministeriö pitää tärkeänä asianmukaisen lausuntokierroksen ja vaikutusmahdollisuuksien varaamista asetusluonnoksesta. Lisäksi oikeusministeriö kiinnittää huomiota sääntelyn seurannan tarpeeseen.

Oikeusministeriön asiantuntijalausunnossa kiinnitetään huomioita siihen, että ehdotettu sääntely koskee vain valtion viranomaisia, ei viranomaiskoneiston ulkopuolisia toimijoita eikä kuntien tai hyvinvointialueiden viranomaisia. Sääntelyn ulkopuolelle jääviä toimijoita olisi syytä arvioida ottaen huomioon myös viranomaiskoneiston ulkopuolelle annetut julkiset hallintotehtävät.

Lausunnonantajista oikeusministeriö sekä Digi- ja väestötietovirasto tuovat esille esitykseen liittyvien säädösten muuttamisen arviointitarpeita. Digi- ja väestötietoviraston asiantuntija on arvioinut, että virastojen toimipaikkoja koskevat säännökset tulisi suhteuttaa käsillä olevaan esitykseen samoin kuin valtion palvelu- ja toimitilaverkkohankkeen tavoitteisiin.

Valtiovarainministeriö toteaa edellä sanottujen yleisten huomioiden osalta seuraavaa.

Sääntelyn päällekkäisyys

Valtiovarainministeriö on arvioinut valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetun lain valmistelun yhteydessä samoin kuin käsillä olevan muutosehdotuksen yhteydessä myös sitä, tarvitaanko valtion virastoja tai viranomaisia koskevaa aukiolosääntelyä lainkaan. Valtiovarainministeriö on harkinnut vaihtoehtoa, jossa valtion virastojen aukiolosta annettu asetus kumottaisiin ja aukioloa ohjattaisiin valtiovarainministeriön ei-sitovin ohjein.

Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota siihen, että valtion virastot ja viranomaiset ovat pitkään kohentaneet kustannustehokkuuttaan panostamalla sähköiseen asiointiin ja hyödyntämällä suppeita aukioloaikoja palveluverkkonsa pienissä toimipaikoissa. Tämä on julkisen hallinnon strategian mukaista ja kannatettavaa. Samalla eduskunta ja laillisuusvalvojat ovat katsoneet, että perinteinen käyntiasiointi viranomaisessa on joillekin asiakasryhmille tärkeää, ja ettei perinteistä käyntiasiointia tulisi kokonaan lopettaa. Valtiovarainministeriö katsoo, että yhdenvertaisuutta ja oikeusturvaa koskevien perustuslain säännösten nojalla valtion on varmistettava sekä säädöksin että niitä toimeenpanossa, että viranomaiset järjestävät ajanvarauksetonta käyntiasiointia ja ovat kohtuudella tavoitettavissa puhelimitse ihmisille hallintoasioiden vireille panemiseksi ja hoitamiseksi.

Digitaalinen asiointi ja käyntiasiointi

Esityksen lausuntokierroksella työ- ja elinkeinoministeriön asiantuntijalausunnossa on tuotu esille, että digitaalisten palvelujen tulisi olla ensisijaisia suhteessa käyntiasiointiin jopa siten, että käyntiasiointi tulisi mahdollistaa vain niille asiakkaille, joille se on välttämätöntä. Valtiovarainministeriö katsoo, ettei ehdotettu sääntely muodosta estettä sille, että viranomainen edistää digitaalisten palvelujen käyttöä. Valtiovarainministeriön syksyllä 2021 teettämän kyselytutkimuksen mukaan verkkoasiointi on myös asiakkaiden mielestä paras tapa asioida julkisessa hallinnossa. Esimerkiksi Verohallinnon asiantuntijalausunnon mukaan vain noin 1 % Verohallinnon asioinnista tapahtuu käyntiasiointia käyttäen. Hallintolain 7 §:ssä tarkoitetun palveluperiaatteen mukaisesti hallinnossa asioimisen tulee olla asiakkaalle helppoa. Palveluperiaate edellyttää, että hallinnossa asioivalla on vapaus valita käyttämänsä asioinnin keino.

Hallintovaliokunta on ottanut kantaa käyntiasioinnin mahdollistamiseen käsitellessään ehdotusta koskien lakia valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista ja viitannut esimerkkinä aiemmin käsittelemäänsä Digi- ja väestötietovirastoa koskevaan lainsäädäntöön. Hallintovaliokunta on ”pitänyt välttämättömänä, että viraston palvelut ovat kattavasti saatavilla koko Suomessa, mikä on otettava huomioon myös uuden viraston monipuolisen tehtäväkentän asianmukaisen hoitamisen vaatimassa toimipaikkojen ja toimipisteiden kattavuudessa ja niiden palvelukyvyssä. Osalla väestöstä ei välttämättä ole riittävää sähköisen asioinnin vaatimaa käyttäjäosaamista eikä tarvittavia laitteita käytössään”. (HaVM 3/2019 vp — HE 10/2019 vp) Valiokunta on todennut, että lausutulla on yleistä merkitystä sovellettaessa lakia valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista. (HaVM 11/2021 vp, s. 3) Lisäksi eduskunnan apulaisoikeusasiamies

on palveluperiaatetta tulkitessaan katsonut helppokäyttöisyyden edellyttävän, ettei perinteistä toimipaikassa tapahtuvaan jonottamiseen perustuvaa asiointia tule täysin hylätä.

Valtiovarainministeriö kannustaa viranomaisia yleisesti edistämään sähköistä asiointia ja digitalisaatiota sujuvan asioinnin ja hallinnon tehtävien tuloksellisen järjestämisen kannalta. Samalla valtiovarainministeriö kuitenkin katsoo, etteivät hallinnon palveluperiaatteen noudattaminen ja perustuslaissa säädetyn yhdenvertaisuuden vaatimus mahdollista minkäänlaisen kynnyksen säätämistä käyntiasioinnille valtion viranomaisissa. Hallintovaliokunnassa kuuluista asiantuntijoista erityisesti Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLI ry on asiantuntijalausunnossaan tuonut selkeästi esille, minkälaisia ongelmia ikääntyneiden kasvavalla asiakasryhmällä on digitalisoituvassa hallinnossa. Käyntiasioinnin lopettaminen kokonaan ei ole myöskään kaikkien viranomaisten yleisenä tavoitteena. Poliisihallituksen asiantuntijalausunnon mukaan esimerkiksi matkustusasiakirjahakemuksiin liittyvät luotettavat henkilön tunnistamiset tehdään edelleen kasvotusten. Valtiovarainministeriö korostaa sitä, että käyntiasiointi voi olla tarpeen myös viranomaisen tehtävien hoidon kannalta, eikä yleislainsäädännössä voida senkään vuoksi asettaa tavoitetta käyntiasioinnin lopettamiseksi tai vähentämiseksi.

Asetuksen vaikutusten arviointi ja seuranta

Ehdotetun sääntelyn vaikutusten arvioimisen ja toimeenpanon seurannan osalta valtiovarainministeriö toteaa seuraavaa. Hallituksen esityksen liitteenä eduskunnalle annettuun valtioneuvoston esitysluonnokseen tehdään ne muutokset, jotka mahdollisesti seuraavat lakiehdotuksen eduskuntakäsittelystä. Valtioneuvoston asetusluonnos lähetetään normaaliin tapaan laajan soveltamisalansa mukaiselle lausuntokierrokselle, ja se pyritään saamaan voimaan mahdollisimman pian lain voimaantulon yhteydessä tai heti sen jälkeen.

Valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetun lain 3 §:n mukaisesti valtioneuvosto laatii toimikautensa ajaksi suunnitelman mainitussa laissa säädettyjen valtion palveluiden saatavuutta koskevien tavoitteiden toteuttamiseksi. Suunnitelma perustuu hallinnonalarajat ylittävälle kokonaiskuvalle valtion palveluiden tarpeen ja saatavuuden sekä yksiköiden ja toimintojen sijoittumisen tilasta. Kokonaiskuva valtion palveluiden saatavuudesta kattaa myös valtion virastojen aukiolon. Toiseksi valtioneuvoston ohjesäännön (VNOS 262/2003) 17 §:n 9 kohdan mukaan julkishallinnon yleinen kehittäminen sekä valtionhallinnon rakenteiden, ohjausjärjestelmien ja toiminnan kehittäminen kuuluvat valtiovarainministeriölle. Nyt ehdotetun sääntelyn ja valtioneuvoston

asetuksen lisäksi valtiovarainministeriö voi valtioneuvoston ohjesäännön nojalla antaa ohjeita aukiolon järjestämisestä valtion viranomaisissa. Valtiovarainministeriö katsoo, että valtion viranomaisten aukiolon seuranta on järjestetty valtioneuvoston sisällä ja seurantatiedot ovat tarvittaessa eduskunnan käytettävissä.

Sääntelyn soveltamisala

Valtiovarainministeriö toteaa, että ehdotetun sääntelyn soveltamisala ei ole täysin sama kuin voimassa olevan aukioloasetuksen. Aukioloasetusta sovelletaan valtion virastoihin eräin poikkeuksin, mutta ehdotettu sääntely koskee valtion viranomaisia lukuun ottamatta eduskuntaa ja eduskunnan alaisia virastoja, tasavallan presidentin kansliaa, Suomen ulkomaanedustustoja, julkisoikeudellisia laitoksia, säätiöitä ja muita julkisoikeudellisia rahastoja, valtion omistamia osakeyhtiöitä tai valtion talousarvion ulkopuolisia rahastoja. Ehdotetun aukiolosääntelyn soveltamisala ei ulotu viran-omaiskoneiston ulkopuolelle, vaikka julkisia hallintotehtäviä on viime vuosina annettu viran-omaiskoneiston ulkopuolisille toimijoille. Vuoden 1994 jälkeen viranomaiskoneiston ulkopuolelle on organisoitu esimerkiksi valtion yhteishankintatehtävät vuoden 1995 alusta (Hansel Oy), metsä-talouden julkiset hallintotehtävät vuoden 2015 alusta (Suomen metsäkeskus), vuoden 2019 alusta julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminta (Suomen Erillisverkot Oy,), vuoden alusta kiinteistö- ja toimitilaliiketoiminnan palveluiden tuottaminen (Senaatti-kiinteistö, Puolustuskiinteistöt), vuoden 2018 alusta valtion innovaatiotoiminnan, kansainvälistymisen, ulkomaisten investointien ja matkailun edistämisen asiakastoiminnot (Business Finland Oy). Osa viranomaiskoneiston ulkopuolelle siirretyistä tehtävistä kuuluu valtion sisäisten palvelujen tuottamisen piiriin.

Valtiovarainministeriö ei ole arvioinut erikseen sellaista perustavaa laatua olevaa uudistusta, jossa valtion virastoja tai viranomaisia koskeva aukiolosääntely ulotettaisiin koskemaan hallintokoneiston ulkopuolisia toimijoita. Tiedossa ei ole myöskään laillisuusvalvojien ratkaisuja, joissa viranomaiskoneiston ulkopuolisia toimijoita olisi arvioitu hallintolain palveluperiaatteen ja palvelun asianmukaisuuden kannalta. Valtiovarainministeriö katsoo, että käsillä oleva uudistus vastaa valtion virastojen aukiolouudistuksen ensimmäisen vaiheen tarpeisiin. Lähitulevaisuudessa aukiolon säädöstarpeita joudutaan arvioimaan uudelleen muun muassa valtion palvelu- ja toimitilaverkkohankkeen linjausten valossa.

Esityksen tarkoitus on säädellä ajanvarauksetonta käyntiasiointia hallintoasioiden hoitamista koskevassa asiakaspalvelussa, tyypillisesti erilaisten hakemusasioiden vireillepanossa ja käsittelyn aikaisessa asioinnissa (täydentäminen, kuuleminen),

oikaisupyynnön ja valituksen jättämisessä. Voimassa olevan aukioloasetuksenkaan ei ole katsottu koskevan viranomaisten tosiasiallista hallintotoimintaa kuten poliisin ja Hätäkeskuksen palveluja muissa kuin hallintoasioissa. Poliisi ja Hätäkeskus palvelevat muissa kuin hallintoasioissa ympäri vuorokauden ja vuoden kaikkina päivinä. Toisaalta osa viranomaisista tarjoaa tosiasiallisia palveluja ainoastaan ajanvarauksella. Tällaisiin palveluihin kuuluvat esimerkiksi Digi- ja väestötietoviraston vihkimispalvelut, oikeusavun ja velkaneuvonnan antaminen oikeusapu –ja edunvalvontapiireissä jne.

Oikeusministeriön asiantuntijalausunnosta käy ilmi, että oikeusministeriö arvioi sääntelyn soveltamisalaa yhtäältä hallintoviranomaisten ja toisaalta lainkäyttöviranomaisten (tuomioistuimet, valitusasioita käsittelemään perustetut lautakunnat, ulosotto) kannalta. Nykyistä aukioloasetusta samoin kuin nyt käsillä olevaa ehdotusta valmisteltaessa ei ole tarkoitettu rajata soveltamisalaa yksinomaan tällä tavoin vaan tehtävien luonteen mukaisesti siten, että aukiolosääntely koskisi käyntiasiointia, puhelimitse tavoittamista ja neuvontaa hallintoasioissa tosiasiallisen hallintotoiminnan jäädessä hallintolain palveluperiaatteen ja palvelun asianmukaisuuden sekä mahdollisen erityislainsäädännön soveltamisen varaan. Eduskunnan oikeusasiamies on päätöksissään 21.12.2007 dnrot 483/4/07 ja 510/4/07 todennut, että asiakkaiden puhelimitse tapahtuvassa yhteydenotossa tuomioistuimeen ei yleensä ole kysymys lainkäytöstä, vaan hallintoasiaan (esimerkiksi asiakirjatilaus) tai tosiasialliseen hallintotoimintaan liittyvästä viranomaisen hyvän hallinnon perusteisiin kuuluvasta neuvontavelvollisuudesta, johon kuuluu viranomaisen yleinen velvoite vastata asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin. Helsingin hallinto-oikeuden puhelinpalvelun riittävyyttä koskevassa ratkaisussaan 9.3.2018 dnro EOAK/3108/2017 oikeusasiamies on katsonut hallintolain palveluperiaatteen ja palvelun asianmukaisuuden vaatimuksen koskevan näillä perustein myös tuomioistuinta puhelinpalvelun aukioloajan ja neuvonnan saatavuuden osalta, vaikka tuomioistuin onkin lainkäyttöviranomainen.

Ehdotettu sääntely tarkentaa hallintolaissa säädettyä palveluperiaatetta ja palvelun asianmukaisuutta hallintoasioiden hoitamista koskevissa asiointipalveluissa valtion viranomaisissa. Ehdotetussa sääntelyssä käytetään hallintoasian käsitettä siten kuin hallintolain perusteluissa. Hallintolain perustelujen mukaan hallintoasioita ovat kaikki sellaiset viranomaisen toimivaltaan kuuluvat asiat, jotka liittyvät jonkin hallinnollisen ratkaisun tekemiseen. Viranomaisen ratkaisu voi olla nimenomainen hallintopäätös, mutta myös esimerkiksi esitys, lausunnon antaminen tai suunnitelman hyväksyminen. Hallintoasiassa saattaa olla kysymys joko viranomaiselle esitetystä vaatimuksesta tai asiasta, jossa viranomainen omasta aloitteestaan antaa

ratkaisun. Viranomaiselle esitettyä vaatimusta kutsutaan tavallisesti hakemukseksi. Hakemusasioita ovat esimerkiksi jonkin taloudellisen etuuden tai hallinnollisen luvan hakeminen. Hakemuksen perusteella myönnettävistä taloudellisista etuuksista voidaan mainita eläke, asumistuki, äitiysavustus ja työttömyyskorvaus sekä erilaiset valtionavustukset. Hallinnollisella luvalla tarkoitetaan esimerkiksi lupaa elinkeinon harjoittamiseen (esimerkiksi liikennelupa) tai lupaa muuten kiellettyyn toimintaan (esimerkiksi aseenkanto-lupa). Hakemusasioita ovat myös virkanimitysasiat. Viranomaisaloitteisista hallintoasioista voidaan mainita erilaiset ympäristönsuojelua koskevat velvoitteet ja rakennuslainsäädännön alaan kuuluvat kaavoitusasiat. Myös hakemuksesta myönnetyn etuuden takaisinperintää koskeva asia tulee vireille viranomaisen aloitteesta. (HE 72/2002 vp, s. 49)

Edelleen hallintolain perusteluissa todetaan, että hallintoasian rajoja määrittävänä yleisohjeena voidaan pitää asian kuulumista hallinto-oikeudellisen muutoksenhakujärjestelmän piiriin. Tätä perustaa vasten asiat, jotka eivät voi tulla käsiteltäviksi hallintotuomioistuimissa, eivät lähtökohdiltaan ole hallintoasioita. (HE 72/2002 vp, s. 50)

Oikeusministeriön asiantuntijalausunnon osalta valtiovarainministeriö toteaa, että ehdotettu sääntely koskee aukioloaikaa, jona oikeusapu- ja edunvalvontapiirissä on voitava käyntiasioida ja panna paperimuotoisestikin vireille esimerkiksi hakemus oikeusavun saamiseksi sekä saatava neuvontaa hakemuksen vireillepanossa ja oikeusapu –ja edunvalvontapalvelun toiminnasta laajemminkin. Sen sijaan oikeusavun tosiasiallinen antaminen (avustaminen asiakkaan oikeudellisessa asiassa, esimerkiksi oikeudenkäynnissä) tapahtuu ajanvarauksella ja myös muulloin kuin oikeusapu –ja edunvalvontapiirin aukioloaikana.

Suhde määräaikalakiin

Professori Olli Mäenpää kiinnittää lausunnossaan huomiota ehdotettuun 5 b §:ään merkitykseltään ja sisällöltään yleishallinto-oikeudellisena säännöksenä. Mäenpää pitää tärkeänä, että erilaisten oikeuksien, etujen ja velvollisuuksien määräytymiseen vaikuttavan vireillepanon määräajan perusteet määräytyisivät samalla tavoin ja säädännäisin perustein kaikissa hallintopäätöksen tekemiseen päätyvissä hallintoasioissa riippumatta siitä, missä viranomaisessa asia käsitellään. Vireillepanoajan sääntely olisi Mäenpään lausunnon mukaan luonteensa ja merkityksensä vuoksi paikallaan laajentaa hallintolain koko soveltamisalalle, mikä edellyttäisi Mäenpään näkemyksen mukaan sääntelyä hallintolaissa.

Valtiovarainministeriö toteaa, että säädettyjen ja viranomaisen itse asettamien määräaikojen noudattamista koskevaa sääntelyä ja oikeuskäytäntöä on kuvattu käsillä olevan hallituksen esityksen sivuilla 7 - 9.

Säädettyjen määräaikojen laskeminen säädettyjen määräaikain laskemisesta annetun lain (150/1930, määräaikalaki) mukaisesti on tekniikka- ja teknologiariippumatonta. Laskemisesta säädetään määräaikalaissa, jonka 6 §:n 1 momentin mukaan tyytymättömyyden ilmoittaminen, muutoksenhakemuksen jättäminen, vastauksen antaminen siihen, viranhakemus sekä muu määrä-ajassa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa taikka virallisessa toimituksessa suoritettava toimi on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä, virastossa suoritettava toimi ennen viraston aukioloajan päättymistä ja tuomioistuimen istunnossa tai muussa toimituksessa suoritettava toimi ennen istunnon tai toimituksen päättymistä.

Määräaikalaissa viitataan viraston aukioloon. Vuonna 1930 säädetty määräaikalaki lähtee siitä oletuksesta, että kaikkien hallinnon tasojen virastojen aukioloaika olisi valtion virastojen aukiolosta annetun lain 1 §:n mukainen 8.00 – 16.15. Tiedämme kuitenkin, että valtion virastojen ja viranomaisten eri toimipaikoissa on käytössä erilaisia aukioloaikoja, eikä vastaavaa kunnan ja hyvinvointialueen viranomaisen kellonaikakohtaista aukioloaikasääntelyä ole lainkaan. Esimerkiksi Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupunkien kirjaamot aukeavat keskenään eri aikaan ja sulkevat eri aikaan. Lisäksi Vantaan kaupungin kirjaamolla on eri päivinä erilaisia aukioloaikoja. Siten paperimuotoisen oikaisuvaatimuksen tekemisen määräaika eri kaupungeissa ja jopa eri määräpäivinä päättyy eri kellonaikaan.

Ehdotettu 5 a §:n 4 momentti vahvistaisi valtakunnallisesti yhtenäisen säädetyn määräajan päättymisen kellonajan ja selkeyttäisi määräaikalain soveltamista valtion viranomaisissa tilanteessa, jossa valtion viranomaisen aukiolo jatkuisi kello 16.15 jälkeen. Tämä ratkaisu säilyttää säädetyn määräajan laskemisen nykytilan, vaikka täyttä varmuutta nykyisen sääntelyn toimeenpanon tilasta kaikkien valtion viranomaisten osalta ei olekaan. Tämä sääntelyratkaisu on sopinut myös oikeusministeriölle. Oikeusministeriö toteaa asiantuntijalausunnossaan, että yksiselitteinen ja kaikkia lain soveltamisalan viranomaisia koskeva säännös määräajan päättymisestä ja aukiolosta (5 b §) on tärkeä määräaikasääntelyn selkeyden, oikeusvarmuuden ja ennakoitavuuden vuoksi.

Eduskunnan oikeusasiamies arvioi asiantuntijalausunnossaan tilannetta, jossa määräpäivänä toimipisteeseen toimitettavan asiakirjan tulee olla viranomaiselle luovutettuna klo 16.15, vaikka toimipiste olisi avoinna esimerkiksi klo 19.00 saakka. Tällöin ei riitä, että asiakas ylittää viraston kynnyksen tai ottaisi jonotuslapun ennen klo 16.15, vaan asiakirjojen tulisi olla viranomaisen hallussa ennen mainittua kellonaikaa. Apulaisoikeusasiamies arvioi, että näin tulkittuna ehdotettu sääntely saattaisi johtaa ennakoimattomiin oikeudenmenetyksiin, jos asiakas olisi paikalla ajoissa, mutta häntä palveltaisiin vasta muutaman tunnin kuluttua saapumisesta. Apulaisoikeusasiamies katsoo, että nykyisin tilanne on selkeämpi, koska viraston ovet sulkeutuvat klo 16.15.

Valtiovarainministeriö toteaa, että viranomaisen aukioloaika voi voimassa olevan aukioloasetuksen 2 §:n mukaan nykyisin jatkua 16.15 jälkeen. Vastuu asiakirjan perille ehtimisestä on kontrolliperiaatteen mukaisesti sillä, joka toimittaa viranomaiselle määräajassa jätettävän asiakirjan. Korkeimman oikeuden ratkaisun mukaan valitus on saapunut myöhässä ja on voitu jättää tutkimatta, kun se on lähetetty käräjäoikeuteen telekopiona siten, että valituskirjelmän seitsemän ensimmäistä sivua oli saapunut virka-aikana ja viimeisen sivun lähetys on alkanut virka-ajan jälkeen kello 16.16. (KKO:1997:78) Valtiovarainministeriön käsityksen mukaan vastaavasti asiakirjan on oltava viranomaisen hallussa säädetyn määräajan päättyessä, ei hallinnossa asioivan hallussa viranomaisen toimitilassa tai osittain viranomaisen hallussa.

Valtiovarainministeriö toteaa, että valmistelun aikana on käynyt ilmeiseksi, että säädettyjen ja pyydettyjen määräaikojen laskemisen selkeyttäminen tai yhdenmukaistaminen parantaisi hallinnossa ja tuomioistuimissa asioivien oikeusturvaa. Valtiovarainministeriö toteaa kuitenkin, että valtion viranomaisten aukiolon uudistaminen ei voi odottaa määräajan noudattamisen uudistamista. Määräaikasääntelyn uudistaminen olisi vaikutuksiltaan laaja, eikä sitä koskevaa uudistusta tai selvitystäkään ole tällä hetkellä vireillä. Säädettyjen määräaikojen laskemista hämmentää lisäksi se, että EU-oikeudessa säädetyt määräajat lasketaan kansallisista säädetyistä määräajoista poikkeavalla tavalla sekä päivien että kellonajan osalta sen mukaan kuin neuvoston asetuksessa määrä-aikoihin, päivämääriin ja määräpäiviin sovellettavista säännöistä (1182/71/ETY) säädetään.

Valtiovarainministeriö toteaa, että hallintolain 47 §:n 1 momentin mukaan päätökseen, johon saa hakea muutosta valittamalla, on liitettävä valitusosoitus. Siinä on mainittava: 1) valitus-viranomainen; 2) viranomainen, jolle valituskirjelmä on toimitettava; sekä 3) valitusaika ja mistä se lasketaan. Pykälän 2 momentin

mukaan valitusosoituksessa on selostettava säännökset valituskirjelmän sisällöstä, liitteistä ja valituksen perille toimittamisesta sekä valituksen käsittelystä perittävistä maksuista. Oikeuskäytännössä valitusosoitukselta on edellytetty valitusajan päättymisen tarkan kellonajan ilmoittamista. Esimerkiksi ratkaisuissa KHO:2021:122 on katsottu, että määräajan päättymispäivänä kello 16.15 jälkeen tullut valitus on tullut tutkia, kun valitusajan päättymisen kellonaika on puuttunut valitusosoituksesta. Oikeuskäytäntö on tältä osin valittajalle myönteinen.

Esityksen henkilöstövaikutukset

Valtion henkilöstöä edustavat pääsopijajärjestöt Ammattiliitto Pro ry, Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry ja Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry ovat yhteisessä asiantuntijalausunnossaan tuoneet esille valtion henkilöstön huolenaiheita aukiolosääntelyn muutokseen liittyen. Henkilöstöjärjestöt toivovat, ettei ehdotetusta sääntelystä seuraisi työajan sijoittelun painopisteen siirtymistä lähemmäs ilta-aikaa, työajan pilkkomiseen tai lyhyisiin työvuoroihin. Järjestöt näkevät ehdotetun tiedottamisvelvollisuuden toteutumisessa myös riskin siitä, että tiedotus ei tavoita hallinnossa asioivia. Järjestöt korostavat, että mahdollinen virastotasolla tapahtuva työajan sijoittelun uudelleen arviointi tulisi tehdä henkilöstöä kuunnellen ja yhdessä sopien.

Valtiovarainministeriö katsoo, ettei esityksen mukaiseen sääntelyyn liity riskiä siitä, että valtion viranomaisten aukioloajat muuttuisivat merkittävästi eikä siitä, että valtion henkilöstön työaikaa sijoiteltaisiin nykyisestä merkittävästi poikkeavalla tavalla. Ehdotettu sääntely kiinnittyy hallintolain palveluperiaatteeseen ja palvelun asianmukaisuuden vaatimukseen, joiden lähtökohtana ovat asiakkaiden tarpeet. Valtiovarainministeriön teettämän kyselytutkimuksen mukaan julkisessa hallinnossa asioivat eivät toivo asiointipalveluja ilta-aikaan. Toiseksi, esitys on tarkoitus panna toimeen nykyisen rahoituksen turvin, ei budjettilakina. Näin ollen viranomaisille ei ole palkkauskustannustenkaan vuoksi mahdollista myöhentää aukioloaikojaan siten, että niiden painopiste siirtyisi kello 18 jälkeiseen aikaan.

Mahdolliset muutokset viranomaisten aukioloaikoihin tehdään kussakin viranomaisessa yhteistoiminnassa henkilöstön kanssa siten kuin yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetussa laissa (1233/2013) säädetään.

Muutosten perustelut

1 § Lain tarkoitus ja soveltamisala

Valtiovarainministeriö kiinnittää oma-aloitteisesti huomiosta seuraavaan. Valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetun lain soveltamisalan poikkeuksia koskevan 1 §:n 2 momentin mukaan lain 3 ja 5 §:ää ei sovelleta valtion liikelaitoksiin, mistä seuraa, että muita pykäliä sovelletaan myös valtion liikelaitoksiin. Valtiovarainministeriö, että ehdotettua 1 §:n 2 momenttia muutetaan siten, että valtion liikelaitokset rajataan ehdotetun aukiolosääntelyn ulkopuolella. Rajausta ehdotetaan, koska ehdotetulla sääntelyllä ei pyritä laajentamaan aukiolosääntelyn piiriin kuuluvien toimijoiden alaa vaan korvaamaan nykyinen sääntely. Aukiolosääntelyn ulottamista liikelaitoksiin ei ole esityksessä käsitelty eikä perusteltu. Tätä teknistä korjaustarvetta ei ole myöskään tuotu esille asiantuntijakuulemisten yhteydessä hallintovaliokunnassa.

5 a § Valtion viranomaisen aukiolopäivät, asiointipaikat ja aukioloajat

Oikeusministeriö kiinnittää lausunnossaan huomiota ehdotetun 5 a §:n 1 momenttiin, jonka mukaan valtion viranomainen päättää aukioloajoistaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti, jollei muualla laissa toisin säädetä. Valtion viranomaisen aukiolopäiviä ovat arkipäivät lukuun ottamatta lauantaita, vapunpäivää, juhannusaattoa ja jouluaattoa, jollei viraston toiminta muuta vaadi. Oikeusministeriö viittaa ehdotettuun 5 a §:n 3 momenttiin, jonka mukaan viranomaisen ei tarvitse tarjota hallinnossa asioivalle mahdollisuutta asioida asiointipaikassa eikä osoittaa asiointipaikkoja, jos asiointia tällä tavoin ei ole tai se on vähäistä viranomaisten tehtävien luonteesta tai muusta perustellusta syystä johtuen. Kuitenkin pykälän 1 momentissa säädetään aukiolopäivistä. Sanamuodon mukaisesti ja perusteluiden valossa vaikuttaa siltä, että viranomaisen olisi oltava ”auki” (aukiolopäivät). Valtiovarainministeriö katsoo oikeusministeriö huomion aiheelliseksi ja esittää uutta muotoilua.

Professori Mäenpää katsoo, että aukiolopäiviä koskeva poikkeamisvalta on ehdotetun 5 a §:n 1 momentin mukaisena liian väljä ja huomioi vain viranomaisen toiminnalliset näkökohdat. Mäenpään mukaan toimivaltaa käytettäessä tulisi yksinomaan viranomaisen toiminnallisten vaatimusten lisäksi ottaa huomioon myös asiakasnäkökulma, kuten riittävät ja asianmukaiset asiointimahdollisuudet.

Valtiovarainministeriö esittää muotoilua, jossa lähtökohtana olisivat edelleen erityisesti pienten asiointipaikkojen toimitiloista tai henkilöstöstä johtuvat tarpeet. Tilapäinen sulkeminen olisi kuitenkin mahdollista vain, jos palvelutoiminta voitaisiin muilla keinoin kuten puhelimitse, sähköpostitse tai sähköisessä palvelussa kohtuudella turvata ja jos asiakkaille ei sulkemisen vuoksi aiheutuisi oikeudenmenetyksiä. Tilapäinen sulkeminen ei saisi johtaa määräajan menettämiseen eikä esimerkiksi etuuden viivästymiseen asiakkaiden osalta.

Tullin asiantuntija kiinnittää huomiota myös siihen, että ehdotetuissa säädöksissä viranomaisen päätoimipaikan käsitettä ei käytetä yhtenäisesti. Valtion viranomaisten vähimmäisaukioloja koskevassa asetusluonnoksessa tunnistetaan se, että kaikilla viranomaisilla ei välttämättä ole määrättyä päätoimipaikkaa, kun taas valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetun lain ehdotetussa 5 a §:ssä näin ei vaikuttaisi olevan. Tullilla ei ole tällä hetkellä määrättyä tai päätettyä päätoimipaikkaa. Lisäksi eduskunnan apulaisoikeusasiamies on asiantuntijalausunnossaan kiinnittänyt huomiota siihen, että esimerkiksi syyttäjäalueilla ei enää ole erikseen päätoimipaikkaa ja palvelutoimistoja. Valtiovarainministeriö toteaa Tullin ja eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen huomiot tältä osin aiheelliseksi ja esittää uutta muotoilua.

5 b § Asian vireillepano ja asiakirjan toimittaminen viranomaiselle

Professori Mäenpää huomauttaa lausunnossaan, että sähköisen vireillepanon määräajasta säädetään erikseen sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) annetussa laissa. Huomion johdosta valtiovarainministeriö esittää ehdotettuun 5 b §:ään 3 momenttia, joka olisi informatiivinen. Valtiovarainministeriö tarkentaa, että sähköisen vireillepanon määräajan päättymisen kellonaika on sama kuin paperimuotoisen (kello 16.15). Sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa kuitenkin säädetään siitä, milloin sähköisen viestin katsotaan saapuneen viranomaiselle ja miten saapumisajankohtaa arvioidaan silloin, kun viranomaisen käyttämä sähköinen tiedonsiirtojärjestelmä on ollut epäkunnossa.

5 d § Aukioloaikoja koskeva tiedottaminen

Professori Olli Mäenpää kiinnittää huomiota tiedottamista koskevaan 5 d §:ään ja esittää erityisen tiedottamisvelvollisuuden velvoittavan myös tiedottamaan siitä, mikä on viranomaisen päätoimi-paikan asiointipaikka ja mikä on muu asiointipaikka. Professori Mäenpää katsoo säännöksen tarpeelliseksi, koska

ehdotettu erottelu päätoimipaikan asiointipaikkaan ja muuhun viranomaisen osoittamaan asiointipaikkaan on uusi. Esityksen 5 d §:n 1 momentin 1 kohdan sanamuodon mukaan valtion viranomaisen on tiedotettava tehokkaasti verkkosivuillaan ja muilla asiakkaidensa helposti saatavilla olevilla keinoilla asiointipaikkojensa aukioloajoista ja tiedossa olevista muutoksista niihin. Valtiovarainministeriö ei pidä tiedottamista toimipaikan luonteesta yhtä välttämättömänä kuin sen aukioloajoista tiedottamista, mutta ei myöskään vastusta professori Mäenpään ehdottamaa lisäystä, jonka valtiovarainministeriö esittää tehtäväksi jäljempänä tarkemmin kuvatulla tavalla.

Voimaantulo

Oikeusministeriön lausunnossa kiinnitetään huomiota virka-ajan käsitteen käyttöön muualla lainsäädännössä. Eräissä muissa laeissa ja asetuksissa käytetään edelleen käsitettä virka-aika ja että ehdotetun sääntelyn myötä yhteys virka-aikaan ja virka-ajan sisältö muuttuvat epäselvemmiksi, minkä vuoksi voi olla perusteltua tarkastella systemaattisesti tarvetta arvioida virka-aikaan viittaavan sääntelyn mahdollisia päivitystarpeita

Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota siihen, että aukioloasetuksen kumoaminen ei aiheuta täysin uusia haasteita lainsäädännössä käytetyn virka-ajan käsitteen tulkinnalle. Voimassa olevan aukioloasetuksenkin mukaan valtion virastot voivat olla pysyväisluontoisesti auki pidempään kuin 8.00 – 16.15 ja tosiasiassa virastot ja erityisesti niiden pienet toimipaikat (aukioloasetuksessa ”virasto tai osa siitä”) ovat yleisesti auki rajoitetusti joinakin viikonpäivinä.

Aukioloasetuksessa ei käytetä virka-ajan käsitettä. Sitä ei käytetä myöskään määräaikalaissa. Sen sijaan virka-ajan käsite esiintyy esimerkiksi oikeudenkäymiskaaren (4/1734) 5:1 §:ssä, jonka mukaan riita-asia tulee vireille, kun haastehakemus saapuu käräjäoikeuden kansliaan. Jos haastehakemus on saapunut virka-ajan päätyttyä, katsotaan se saapuneeksi seuraavana arkipäivänä. Tuomioistuinten osalta ehdotettu sääntely ei toisi muutosta, koska vain sen 5 §:n 4 momentin säännöstä asiakirjojen vastaanottamisesta 8.00 – 16.15 sovellettaisiin tuomioistuimiin jatkossakin.

Virka-ajan käsite esiintyy kuitenkin muuallakin lainsäädännössä. Virka-ajan käsitettä käytetään 11:ssa voimassa olevassa laissa, jotka ovat eläintautilaki (76/2021), oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013), terveydenhuoltolaki (1326/2010), eläinlääkintähuoltolaki (765/2009), ulosottokaari (705/2007), vankeuslaki (767/2005), vaalilaki (714/1998), maakaari (540/1995),

kunnallisvaalilaki (361/1972), laki lainhuudatus- ja kiinnitysasiain käsittelystä tuomiokunnan arkistossa (1052/1945) ja oikeudenkäymiskaari (4/1734).

Lisäksi virka-ajan käsitettä käytetään seuraavissa 13:ssa asetuksessa:

- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus sosiaali- ja terveysministeriön maksullisista suoritteista (voimassa 1.1.2022–31.12.2024) 1.10.2021/854
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus elintarvikehygieniasta 13.4.2021/318
- Ympäristöministeriön asetus ympäristöministeriön työjärjestyksestä 1183/2020
- Valtiovarainministeriön asetus Tullin suoritteiden maksullisuudesta (voimassa 1.1.2021–31.12.2022) 10.12.2020/970
- Ulkoministeriön asetus ulkoasianhallinnon suoritteiden maksuista vuosina 2020–2022 (voimassa 1.9.2020-31.12.2022) 650/2020
- Valtioneuvoston asetus kiireellisen hoidon perusteista ja päivystyksen erikoisalakohtaisista edellytyksistä 24.8.2017/583
- Valtioneuvoston asetus räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta 21.12.2016/1440
- Valtioneuvoston asetus rajat ylittävän terveydenhuollon neuvottelukunnasta 30.1.2014/64
- Sisäasiainministeriön asetus rajavartiolaitoksen velvollisuudesta ilmoittaa tietoonsa tulleesta epäillystä rikoksesta ja käynnistämästään rikostorjuntatoimenpiteestä 657/2005
- Valtioneuvoston asetus hoitoon pääsyn toteuttamisesta ja alueellisesta yhteistyöstä 25.11.2004/1019
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus maaseudun kehittämistoimenpiteitä tuettaessa noudatettavasta menettelystä 20.2.2002/129
- Asetus merimieskatselmusmiehille maksettavista palkkioista ja lunastuksista 22.5.1987/517
- Asetus Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimivasta Helsingin kriminaalipoliittisesta instituutista 20.8.1982/630

Esimerkiksi valtiovarainministeriön asetuksessa Tullin suoritteiden maksullisuudesta (VMA 970/2020) ”yleisen virka-ajan” käsite vaikuttaa Tullin suoritehintoihin siten, että yleisenä virka-aikana tuotetut suoritteet on hinnoiteltu

eri tavoin kuin muina aikoina tuotetut suoritteet. Virka-ajan käsitettä käytetään myös kuntia velvoittavassa lainsäädännössä, vaikka aukioloasetus ei koske kuntia, eikä sitä vastaavaa kunnan virastoa tai viranomaista velvoittavaa sääntelyä ole. Esimerkiksi eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 11.1 §:n mukaan kunnan on järjestettävä arkipäivisin virka-aikana saatavilla oleva peruseläinlääkäripalvelu asukkaidensa pitämiä kotieläimiä varten sekä sellaisten yhteisöjen pitämiä kotieläimiä varten, joilla on kotipaikka sen alueella.

Virka-ajan käsitettä ei määritellä säädöksissä, joissa sitä käytetään, mutta se näyttäisi vakiintuneesti tarkoittavan aukioloasetuksen 1 §:ssä tarkoitettua kellonaikaa 8.00 – 16.15 arkipäivisin. Jatkossa lainsäädäntötyössä viittaukset virka-aikaan tulisi korvata viittauksin aukioloaikaan tai tarkkaan kellonaikaan.

Valtiovarainministeriö esittää sääntelyn selkeyttämiseksi voimaantulosäännöksen yhteyteen siirtymäsäännöstä, jonka mukaan, jos muualla lainsäädännössä viitataan tämän lain voimaan tullessa virka-aikaan, sovelletaan siihen tämän lain 5 §:n 4 momentissa tarkoitettua aikaa kello 8.00 – 16.15.

Pykälien korjausesitys

1 § Lain tarkoitus ja soveltamisala

Tätä lakia ei sovelleta eduskuntaan ja eduskunnan alaisiin virastoihin, tasavallan presidentin kansliaan, Suomen ulkomaanedustustoihin, julkisoikeudellisiin laitoksiin, säätiöihin ja muihin julkisoikeudellisiin rahastoihin, valtion omistamiin osakeyhtiöihin tai valtion talousarvion ulkopuolisiin rahastoihin. Lain 3 ja 5 – 5 d §:ää ei sovelleta valtion liikelaitoksiin.

Tuomioistuimiin ja valitusasioita käsittelemään perustettuihin lautakuntiin sovelletaan vain tämän lain 5 a §:n 4 momenttia.

— — — — — — — — — — — — — —

5 a § Valtion viranomaisen asiointipaikat ja aukioloajat

Valtion viranomainen päättää aukioloajoistaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti, jollei muualla laissa toisin säädetä. Viranomaisen tulee sijoittaa aukioloaikansa lähtökohtaisesti arkipäiviin, lukuun ottamatta lauantaita, vapunpäivää, juhannusaattoa ja jouluaattoa.

Viranomaisen on osoitettava ne toimipaikat ja muut toimitilat, jotka toimivat viranomaisen säädetyn, määrätyn taikka muuten päätetyn päätoimipaikan lisäksi viranomaisen auki olevina asiointipaikkoina hallintoasioiden hoitamiseksi.[1] Viranomaisen asiointipaikoilla voi olla keskenään eri aukiolopäivät ja -ajat. Viranomainen voi toimitilojen käytön rajoittumisesta, henkilöstön koulutukseen liittyvistä ja muista vastaavista perustellusta syystä tilapäisesti poiketa ilmoittamastaan asiointipaikkansa aukiolopäivästä ja –ajasta, jos palvelujen saatavuus voidaan muilla asioinnin keinoilla turvata ja jos tilapäisestä sulkemisesta ei aiheudu hallinnossa asioiville oikeudenmenetyksiä.

Aukioloaikana viranomaisen on tarjottava ajanvarauksetta neuvontaa ja otettava vastaan asiakirjoja. Viranomainen voi tarjota palveluja ja neuvontaa ja ottaa vastaan asiakirjoja myös siten, että asiakas varaa asiointiinsa ajan. Viranomaisen ei kuitenkaan tarvitse tarjota hallinnossa asioivalle mahdollisuutta asioida asiointipaikassa eikä osoittaa asiointipaikkoja, jos asiointia tällä tavoin ei ole tai se on vähäistä viranomaisten tehtävien luonteesta tai muusta perustellusta syystä johtuen.

Viranomaisen on toimialueellaan järjestettävä asiakirjojen vastaanottaminen kuitenkin aina siten, että laissa tai asetuksessa asiakirjojen jättämiselle tai asian vireillepanemiselle säädettyä määräaikaa voidaan noudattaa kello 8.00 – 16.15.

Viranomaisten velvollisuudesta huolehtia vastuullaan olevien digitaalisten palvelujen ja muiden käytössään olevien sähköisten tiedonsiirtomenetelmien saatavuudesta muulloinkin kuin asiointipisteidensä aukioloaikoina säädetään digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain (306/2019) 4 §:n 2 momentissa.

[1] Tai seuraava muotoilu, jotta sanamuoto ei vaikuttaisi siltä, että viranomaisella tulisi olla useita toimipaikkoja:

Jos viranomaisella on useita toimipaikkoja, viranomaisen on osoitettava ne toimipaikat ja muut toimitilat, jota toimivat viranomaisen säädetyn, työjärjestyksellä määrätyn taikka muuten päätetyn päätoimipaikan lisäksi viranomaisen auki olevina asiointipaikkoina hallintoasioiden hoitamiseksi.

5 b § Asian vireillepano ja asiakirjan toimittaminen viranomaiselle

Jos asiakirjan toimittamiselle tai asian vireillepanolle on laissa tai asetuksessa säädetty määräaika, se katsotaan tehdyksi määräajassa, jos se on tehty viimeistään määräpäivänä [*sanajärjestys*] klo 16.15. toimivaltaisen viranomaisen asiointipaikassa tai, jos viranomainen on yhteispalvelusopimuksen osapuoli, asiointipisteessä, jossa toimivaltainen viranomainen on toimeksiantajana.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu asiakirja katsotaan toimitetuksi ja asia vireille pannuksi määräpäivää seuraavana arkipäivänä, [*lisäys*] jos asiakirja toimitetaan toimivaltaiselle viranomaiselle tai pannaan vireille viranomaisen asiointipaikassa, tai, jos viranomainen on yhteispalvelusopimuksen osapuoli, asiointipisteessä, jossa toimivaltainen viranomainen on toimeksiantajana, myöhemmin kuin määräpäivänä kello 16.15. [*sanajärjestys*]

Ajankohdasta, jolloin sähköinen viesti katsotaan viranomaiselle saapuneeksi, säädetään sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 10 §:ssä. [*lisäys*]

5 d § Aukioloaikoja koskeva tiedottaminen

Valtion viranomaisen on tiedotettava tehokkaasti verkkosivuillaan ja muilla asiakkaidensa helposti saatavilla olevilla keinoilla:

1) päätoimipaikan asiointipaikan ja muiden asiointipaikkojensa aukiolopäivistä, aukioloajoista ja tiedossa olevista muutoksista niihin;

2) ajoista, jolloin se on puhelimitse tavoitettavissa;

3) asian vireillepanosta säädetyssä määräajassa ja asiakirjojen toimittamisesta säädetyssä ja viranomaisen antamassa määräajassa. Viranomaisen velvollisuudesta tiedottaa toiminnastaan ja palveluistaan säädetään

viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 20 §:n 2 momentissa.

Yhteispalvelun osapuolten velvollisuudesta tiedottaa yleisölle yhteispalvelun tarjoamisesta, palveluvalikoimasta, aukiolosta ja muista palveluun liittyvistä seikoista säädetään julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain (223/2007) 10 §:ssä.

Voimaantulosäännös

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Tällä lailla kumotaan valtion virastojen aukiolosta annettu asetus (332/1994).

Jos muualla lainsäädännössä viitataan tämän lain voimaan tullessa virka-aikaan, sovelletaan siihen tämän lain 5 §:n 4 momentissa tarkoitettua aikaa kello 8.00 – 16.15.

Elina Isoksela
Lainsäädäntöneuvos
elina.isoksela@gov.fi p. 0295 530 116